

2. Григоров А.В. Вища математика для менеджерів у прикладах і задачах: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни / А.В. Григоров, Б.В. Дідковська, В.О. Навродський. – К.: Альтерпрес, 2003. – 432 с.

3. Дьяконов В.П. Компьютерная математика. Теория и практика / В.П. Дьяконов. – М.: Нолидж, 2001. – 1296 с.

4. Музыка Л.П. Застосування програмних засобів Maple та Mathematica до побудови різного роду графіків / Л.П. Музыка, П.Й. Миронюк,

Т.Н. Миронюк // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції “Математика. Інформаційні технології. Освіта” (6 – 8 червня 2014 р., м. Луцьк, Світязь). – Луцьк, 2014. – С. 63 – 71.

5. Рашевська Н.В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання вищої математики в технічних університетах України / Н.В. Рашевська, Н.М. Кіяновська // Педагогічний дискурс, випуск 14, 2013. – С. 381 – 387.

Стаття надійшла до редакції 24.06.2015

УДК 502.1

Оксана Дячишин, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування Національного лісотехнічного університету України, м. Львів

ЗАБОРОННІ ІНСТРУМЕНТИ ЛІСОВОЇ ПОЛІТИКИ: ЗА І ПРОТИ

Визначено місце заборонних інструментів серед інших чинників лісової політики. Розглядаються взаємини між виробниками і споживачами круглих необроблених лісоматеріалів та їх загострення в контексті застосування заборонних інструментів лісової політики в Україні. Здійснений аналіз обсягів реалізації продукції лісових підприємств Львівського ОУЛМГ, експорту, сплату податків та фінансування лісового господарства.

Ключові слова: лісове господарство, заборонні інструменти лісової політики України, експорт круглих необроблених лісоматеріалів.

Табл. 1. Літ. 10.

Оксана Дячишин, кандидат экономических наук, доцент кафедры менеджмента организаций и администрирования Национального лесотехнического университета Украины, г. Львов

ЗАПРЕТИТЕЛЬНЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ ЛЕСНОЙ ПОЛИТИКИ: ЗА И ПРОТИВ

Определено место запретительных инструментов среди других факторов лесной политики. Рассматриваются взаимоотношения между производителями и потребителями круглых необработанных лесоматериалов и их обострение в контексте применения запретительных инструментов лесной политики в Украине. Осуществлен анализ объемов реализации продукции лесных предприятий Львовского ОУЛМХ, экспорта, уплаты налогов и финансирование лесного хозяйства.

Ключевые слова: лесное хозяйство, запрещающие инструменты лесной политики Украины, экспорт круглых необработанных лесоматериалов.

Oksana Dyachyshyn, Ph.D. (Economy), Assistant Professor of Organization Management and Administration Department National Forestry University of Ukraine, Lviv

FOREST POLICY PROHIBITIVE INSTRUMENTS: PROS AND CONS

The paper considers the relationships between manufacturers and consumers of rough round timber and their aggravation in the context of use of forest policy prohibitive instruments in Ukraine. The analysis of sales volumes of products manufactured by forestry enterprises subordinated to the Lviv Regional Forestry and Hunting Administration, exports, payment of taxes and forestry financing has been performed.

Keywords: forestry, prohibitive instruments in the Ukrainian forest policy, export of unprocessed round timber.

Постановка проблеми. Світова спільнота використовує понад 200 інструментів екологічної політики, якими можна досягати ефективного регулювання лісокористування і розвитку лісового

господарства на національному рівні. Світовий досвід формування ефективної системи інструментів лісової політики в лісовому господарстві віддзеркалений в наукових працях кафедри менеджменту організацій і

адміністрування Національного лісотехнічного університету України [1 – 3, 6].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженнями та аналізом теоретичних та практичних аспектів інструментів лісової політики, їх ролі та місця у системі провадження ефективного лісового господарства займаються науковці І.М. Синякевич, І.П. Соловій, А.М. Дейнека та інші [1, 2, 6 – 9].

Мета дослідження – показати практичне значення заборонних інструментів лісової політики на прикладі заборони експорту лісоматеріалів.

Інструменти лісової політики професор І.М. Синякевич пропонує групувати за такими кваліфікаційними ознаками: спосіб впливу на поведінку суб'єктів лісової політики; основні функції, що виконують інструменти; особливість застосування; значення окремих інструментів для досягнення мети; походження; повна апробація; тривалість функціонування [6]. За особливістю застосування важелі лісової політики можна поділити на заборонні (обов'язкові) та добровільні.

Так, І.П. Соловій вважає добровільні інструменти лісової політики дієвими важелями досягнення політичних цілей [9].

Лісові політики України надають перевагу заборонним інструментам, оскільки стикаються з масштабною корупцією в державі, масовими порушеннями чинного законодавства та великими обсягами незаконних рубань. Крім того, вони схильні до їх застосування у зв'язку зі своєю ментальністю, яка сформувалася за роки перебування в рамках адміністративно-командної економічної системи господарювання, та простотою управління заборонними інструментами лісової політики. Дуже часто непродумана швидка заборона на певну економічну діяльність не стільки допомагає успішному функціонуванню лісових підприємств, скільки призводить до порушення налагоджених зв'язків з партнерами, а то і фіаско ринку. Останній заборонний інструмент національної лісової політики, пов'язаний з експортом круглих необроблених лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів. Він викликав гострі дискусії між виробниками та споживачами лісопродукції [3, 4, 5, 10].

Виклад основного матеріалу. Верховна Рада України 9 квітня 2015 року прийняла зміни до Закону України “Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів” (реєстраційний номер 1362). Стаття 3 цього Закону України передбачає таке: “Реалізація за межі митної території України в

митному режимі експорту суб'єктами підприємницької діяльності лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів, крім передбачених статтями 2 та 2' цього Закону, допускається за наявності сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів. Порядок видачі сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів затверджується Кабінетом Міністрів України. Сертифікати про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів видаються підприємствами постійними лісокористувачами разом з товарно-транспортною накладною. Особи, винні в порушенні порядку видачі та обігу сертифікатів про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів, несуть відповідальність згідно із законом. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства, забезпечує ведення електронного переліку виданих сертифікатів та його розміщення на своєму офіційному веб-сайті.

Право на експорт певної партії лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів, крім передбачених статтями 2 та 2' цього Закону, має суб'єкт підприємницької діяльності, що отримав сертифікат про походження на відповідну партію лісо- та пиломатеріалів.

Митні органи України здійснюють митне оформлення експорту лісо- та пиломатеріалів, крім передбачених статтями 2 і 2' цього Закону, за умови подання експортером разом із іншими необхідними документами сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів.

Після митного оформлення товарів копія сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів вилучається і зберігається митницею разом з іншими документами, що стосуються цієї експортної операції. Сертифікат про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів не може передаватися іншим суб'єктам підприємницької діяльності для подальшої реалізації лісоматеріалів на внутрішньому ринку України [5]. Цей Закон України пов'язаний з трьома новими інструментами лісової політики України, зокрема такими:

- адміністративно-заборонним (передбачає заборону експорту лісоматеріалів та пиломатеріалів, виготовлених з них на термін 10 років);
- сертифікатом про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів;
- електронним обліком продукції підприємств лісового господарства.

Основний недолік першого інструменту полягає в тому, що він запроваджувався за

відсутності Закону України “Національна лісова політика”, в якому потрібно було закласти комплексний підхід до реформування лісового господарства (з врахуванням міжнародних зобов’язань України, зокрема і тих, які підписала наша делегація в Лімі (2014)). За двадцять п’ять років чиновники Державного комітету лісового господарства України (нині Державного агентства лісових ресурсів України) повинні були добитися прийняття такого закону (тим більше, що проект подібного Закону був підготовлений кафедрою Економіки та менеджменту лісових підприємств НЛТУ України) [2]. В рамках такого Закону потрібно було передбачити заборону на експорт круглих лісоматеріалів і пиломатеріалів, виготовлених з них. Про таку заборону повинні були знати виробники лісоматеріалів і пиломатеріалів, а також їх споживачі вже у 2010 – 2012 роках, а не в 2015 році.

Про інші недоліки Закону України “Про особливості державного регулювання діяльності суб’єктів підприємницької діяльності, пов’язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів” добре висловився заступник голови Державного агентства лісових ресурсів України Ю.М. Марчук [4]: “Наприкінці 1970-х Україна переробляла близько 48 млн. м³ деревини, яка зокрема, йшла на одні з найкращих у СРСР меблі. Карпатські деревообробні комбінати працювали успішно, при тому, що обсяг рубок в Україні був і залишається на рівні 12-15 млн. м³. Решту ми завозили з Росії та Білорусії. Нині експортуємо деревину. За 9 місяців 2004 року експортовано 3,1 млн. м³ деревини у круглому вигляді, тобто необроблених колод. З них 1,9 млн. м³ – це пиловник, те, що можна перетворити на дошки та бруси, 1,2 млн. м³ – це баланси і технологічна сировина, тобто те, що йде на виробництво деревно-волокнистих плит тощо. Чому експортуємо? Нині така тенденція: а давайте увесь експорт заборонимо. Так-то воно так, але... По-перше, це джерело валютної виручки. По-друге, рубаючи 15 млн. м³, а екпортуючи 3, лісові підприємства отримують з цього експорту кошти, половина з яких йде на відновлення лісів. Одним із аргументів за заборону експорту є сподівання, що знизяться внутрішні ціни на лісопродукцію і це підтримає деревообробний бізнес в Україні. Але це сумнівно. Щоправда, деякі з авторів законопроекту про обмеження експорту обіцяють внести в нього суттєві правки після першого читання і готові їх обговорювати. Також вже на початку лютого Світовий банк планує організувати “круглий стіл” за участі бізнесу та усіх зацікавлених сторін з цього та дотичних питань. Поки що висловлюю своє бачення. Так, нам потрібна

конкурентоспроможна продукція. Потрібно, щоб ми поставляли не просто колоду, з якої обрізали обопол. Це не бізнес, це – халтура. Треба робити власні конкурентні меблі, будівельні конструкції – якісні вікна під склопакети, наприклад, щоб у нас використовували не пластик, який давно вигнали з Європи, а екологічно чисті матеріали. Але наскільки ми готові до такого виробництва, наскільки у населення є кошти, щоб це купувати, а в бізнесу – щоб інвестувати їх в обладнання для таких виробництв? Знову ж таки постає питання про кредити або про лізинг на прийнятних умовах. Бо якщо це лізинг на п’ять років, то треба, щоб нова деревообробна лінія себе окупила. Тому я боюся, що тотальна і одномоментна заборона експорту спричинить лише обвал ринку” [4].

Варто продовжити дискусію на сторінках періодичних видань, яку розпочав Ю. Шепелев [10]. Директор української компанії-постачальника та сервісу деревообробного обладнання “МВМ-Київ” Ю. Шепелев з приводу майбутнього комплексних лісових підприємств висловив таку думку: “Треба розвинути лісопереробну галузь – передусім у держлісгоспах, бо вони мають на це кошти. Мають ліс, який продають. От хай частину цих коштів і використовують на розвиток лісопереробної бази, що дасть, своєю чергою, змогу розвиватися всім деревообробникам, тим, хто робить столярні, погонажні вироби, вікна, двері, дерев’яні будинки, оздоблювальні матеріали. Вони можуть купувати у лісгоспів суху дошку у невеликій кількості, але вже добре висушену у надійних камерах і хорошої якості, а з неї виготовляти власну продукцію. Бо багато малих виробників не можуть собі дозволити потужну котельню, потужну лісопилку чи високоякісну сушильну камеру, бо це великі кошти – сотні тисяч євро. А де їх взяти? Кредитів нема, лізингів нема, тож де взяти гроші малому виробнику? Йому простіше купити вживані верстати, фрезери, циркулярки, рейсмуси і з тої дошки, що він купив би у лісгоспі, міг би далі щось виготовляти. Потрібно, щоб лісгоспи підтримували виробників, які хочуть займатися деревообробкою” [9].

“Має бути дружба і навіть любов між державним лісовим господарством і деревообробкою всім форм власності. Не може бути у нашій галузі внутрішньої неприязні чи конкуренції. Ліс у нас є, бажання людей його переробляти є, тому має бути спільна зацікавленість і дружба, підтримка один одного, а не встромлення палиць у колеса комусь заради власних корпоративних інтересів. Передусім треба нам ставати патріотами – тоді все буде добре” [10].

Юрій Шепелев, крім того, пропонує лісгоспам

ЗАБОРОННІ ІНСТРУМЕНТИ ЛІСОВОЇ ПОЛІТИКИ: ЗА І ПРОТИ

законодавчо заборонити відпускати деревину безпосередньо із лісосік. “Всю заготовлену деревину лісгоспи мають привезти на нижній склад, посортувати, щоб люди приходили і бачили, що вони купують, а не так, як зараз – все лежить гамузом і вибирайте: це вам перший сорт, другий, третій ... Отак мав би діяти цей Закон” [10].

Проведемо аналіз деяких економічних показників на прикладі лісових підприємств Львівщини.

розгляду і введення в дію Закону щодо заборони експорту круглих лісоматеріалів і пиломатеріалів, виготовлених з них, яка завдасть збитків окремим лісовим підприємства у зв'язку з розбалансованістю національного ринку в лісовому секторі економіки, корупцією і бідністю населення, агресією Росії проти України, в цілому він може зіграти позитивну роль і сприятиме становленню “зеленої” економіки в Україні. Разом з тим, потрібно прийняти до уваги і те, що низькі ціни на круглі лісоматеріали на національному

Таблиця 1.

Показники діяльності підприємств Львівського ОУЛМГ за період 2000 – 2013 року

Показники	Од. виміру	2000	2005	2010	півріччя 2013
1	2	3	4	5	6
1. Обсяг реалізації продукції	тис.грн.	60 980,3	139 977,5	252 052,1	171135,1
- зокрема на експорт	тис.грн.	32 961,4	79 535,2	150 707,4	80 698,8
- відсоток експорту	%	54,1	56,8	59,8	47,2
2. Сплачено податків до бюджету	тис.грн.	13 034,1	15 414,8	29 890,0	16500,0
- зокрема лісовий дохід	тис.грн.	2 710,7	4 773,2	11 550,0	5516,0
3. Фінансування з бюджету	тис.грн.	2 860,7	3 870,0	9 357,0	4331,8
- відсоток фінансування з бюджету ведення лісового господарства	%	23,6	10,8	13,4	9,8

Як видно з табл. 1, на підприємствах Львівського обласного управління лісового і мисливського господарства реалізована продукція значною мірою залежить від експорту – приблизно половина надходжень. Відомо, що у структурі експорту переважають лісоматеріали круглі. Саме ці надходження уможливають сплату податків до бюджету. Рівень фінансування лісового господарства з бюджету має тенденцію до зниження – з 23,6% у 2000 році до 9,8% у 2013 році. За умови незначного фінансування з бюджету ведення лісового господарства надходження від експорту є важливою умовою виживання лісгосподарських підприємств.

Висновки. Висловлені Ю. Марчуком думки слушні, але на жаль, у процесі обговорення питання щодо експорту круглих лісоматеріалів і пиломатеріалів виготовлених з них, він не торкнувся проблем національної лісової політики та реформування лісового господарства. Окремого серйозного громадського обговорення потребує питання, що стосується монополії на експортні поставки круглих лісоматеріалів та пиломатеріалів. Разом з цим, потребує серйозного розгляду і розслідування питання щодо ролі посередників у процесі експорту високодефіцитних круглих лісоматеріалів і пиломатеріалів (зокрема, дубових, букових, хвойних порід). Незважаючи на поспішність

ринку – це не той фактор, що сприятиме розвитку деревообробної промисловості в ефективному напрямку. В руслі взаємин між виробниками і споживачами круглих лісоматеріалів, захисту інтересів місцевих громад та подолання глобальних екологічних загроз, актуальним бачиться питання щодо розвитку деревообробних виробництв на підприємствах Державного агентства лісових ресурсів України.

Найбільш конструктивною думкою Ю. Шепелева щодо того, що лісові і деревообробні підприємства повинні дружити. Для того, щоб вижити в цьому глобалізованому світі, вони приречені на таку політику. І якщо вони переконаються в цьому, то Верховній Раді України не потрібно буде приймати закони щодо заборони експорту круглих матеріалів.

1. *Екологізація лісокористування в контексті подолання глобальних екологічних загроз / за наук. ред. д-ра. екон. наук, проф. І.М. Синякевича – Л.: Камула, 2014. – 592 с.*

2. *Лісова політика: Теорія і практика // Під наук. ред. проф., док. екон. наук Синякевича І.М. – Львів: ЛА “Піраміда”, 2008. – 612 с.*

3. *Лужняк В. Мораторій на експорт деревини: закон прийнято! /В. Лужняк // Деревообробник. – 2015. – № 8. – С. 1 – 2.*

4. *Оприск О. Чорна діра імпорту деревини. /О. Оприск // Деревообробник. – 2015. – № 3. – С. 4 – 5.*

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ

5. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів [Електрон. ресурс]: Закон України від 09.04.2015 р. N 325-VIII. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2860-15>

6. Снякевич І.М., Дейнека А.М., Соловій І.П. Лісова політика: підручник. 2-ге вид. – К.: Знання, 2013. – 323 с.

7. Снякевич І. Інструменти екополітики: теорія і практика / І. Снякевич. – Львів: ЗУКЦ, 2003. – 188 с.

8. Снякевич І. Екологічна лісова політика. / І. Снякевич. – Львів: ЗУКЦ, 2004. – 144 с.

9. Соловій І.П. Інституційні аспекти реформування лісової політики / І. Соловій // Науковий вісник: Менеджмент природних ресурсів, екологічна і лісова політика. – Львів: УкрДЛТУ. – 2004. – Вип. 14.2. – С. 71 – 79.

10. Шепелев Ю. Між лісовим господарством і деревообробкою має бути дружба і любов. / Ю. Шепелев // Деревообробник. – № 10. – С. 5.

Стаття надійшла до редакції 22.06.2015

УДК 37.011.3.147.091.31 – 051:373.3 (477)

Наталія Бахмат, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методик дошкільної і початкової освіти
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена питанням професійно-педагогічної підготовки вчителя початкової школи в Україні. Наведено дані ЮНЕСКО щодо співвідношення вчитель-учень у початковій школі, відтворено рівень професійного навантаження педагогів у період 1921 – 2012 рр. Виокремлено основні етапи розвитку професійної підготовки вчителів в Україні та охарактеризовано кожен з них.

Ключові слова: система підготовки вчителя, співвідношення учень-учитель, етапи розвитку, вища педагогічна школа.

Рис. 3. Літ. 5.

Наталія Бахмат, кандидат педагогических наук,
доцент кафедры теории и методик дошкольного и начального образования
Каменец-Подольского национального университета имени Ивана Огиенко

РАЗВИТИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ В УКРАИНЕ

Статья посвящена вопросам профессионально-педагогической подготовки учителя начальной школы в Украине. Приведены данные ЮНЕСКО по соотношению учитель-ученик в начальной школе, воспроизведен уровень профессиональной нагрузки педагогов в период 1921 – 2012 гг. Выделены основные этапы развития профессиональной подготовки учителей в Украине и охарактеризован каждый из них.

Ключевые слова: система подготовки учителя, соотношение ученик-учитель, этапы развития, высшая педагогическая школа.

Natalia Bakhmat, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor
Theory and Methodics of the Pre-school and Primary School Education Department
Kamianets-Podilsky National University by I. Ohienko

THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL-PEDAGOGICAL TRAINING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN UKRAINE

The article deals with the problem of professional-pedagogical training of primary school teachers in Ukraine. The author gives the information of UNESCO as for the correlation 'teacher-pupil' in primary school and shows the level of teachers' professional load during the period of 1921 – 2012. The basic stages of development of teachers' professional training in Ukraine have been settled and characterized.

Keywords: the system of teacher's training, correlation 'teacher-pupil', stages of development, higher pedagogical school.

Постановка проблеми. Однією із головних проблем професійної педагогічної підготовки вчителів початкових класів є перехід від навчальної

діяльності у вищому педагогічному навчальному закладі (ВПНЗ) до професійної діяльності у початковій школі.

Питанням професійно-педагогічної підготовки